

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
مرکز آمار و اطلاعات راهبردی

تعاریف و معیارها مرتبط با مشاغل خانگی و کار در خانه (ویرایش نهایی)

آذرماه ۱۳۹۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به منظور انسجام، مقایسه پذیری و یافتن ابزارهای مطمئن برای ارتقای کیفیت تولید آمارهای رسمی کشور، موضوع شناسایی واژه‌های تخصصی وزارتخانه متبوع و استانداردسازی آنها به عنوان یکی از فعالیت‌های این مرکز در دستور کار قرار گرفته است. این امر به عنوان بخشی از استانداردهای آماری و در راستای توصیه‌های بین‌المللی و ملی در تولید آمار می‌باشد. لذا در سال ۱۳۹۴ واژه‌های تخصصی دبیرخانه ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی و مفاهیم مرتبط با دو مقاله نامه کار در خانه و کار خانگی مورد بررسی و ابتدا در سطح سازمانی و سپس با همکاری مرکز آمار ایران در سطح ملی استاندارد گردید. بر این اساس لیست واژه‌ها و تعاریف استاندارد شده (ویرایش نهایی) در ادامه بیان گردیده است. همچنین به منظور تطبیق بیشتر با طبقه بندی استاندارد ملی و بین‌المللی وضع شغلی و مفاهیم مرتبط با مقاله نامه های کار در خانه و کارخانگی، جدول تطبیقی تدوین شده است.

در پایان از همکاری و مساعدت **سرکارخانم‌ها ملک پور و پیری صدیق و جناب آقای مرتضائی** و همچنین **سرکار خانم‌ها انصاری و محمدی** کارشناسان مرکز آمار ایران که در استانداردسازی واژه‌های دبیرخانه ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی زحمت استانداردسازی را بر عهده داشته‌اند، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

همچنین مرکز آمار و اطلاعات راهبردی، به عنوان دبیرخانه کمیته آمار بخشی آمادگی خود را برای دریافت واژه‌های تخصصی هر اداره کل یا سازمان تابعه به منظور استانداردسازی واژه‌های مربوطه جهت ارایه به مرکز آمار ایران، اعلام می‌دارد.

سید نعمت‌اله میرفلاح نصیری
رئیس مرکز آمار و اطلاعات راهبردی

فهرست

صفحه

موضوع

۱	تطبیق مفاهیم مرتبط با مشاغل خانگی با طبقه بندی وضع شغلی ملی و بین المللی
۳	مصادیق شاغل دارای مجوز شغل خانگی
۴	فهرست واژگان
۴	کار خانگی
۴	کارگر خانگی
۴	کار در خانه
۴	شغل خانگی
۵	شغل خانگی مصوب
۵	شاغل خانگی
۵	شاغل دارای مجوز مشاغل خانگی
۵	شاغل خانگی مستقل
۶	پشتیبان شاغل خانگی
۶	کارفرمای شاغل خانگی
۶	شاغل خانگی تحت پوشش
۶	شاغل خانگی مزد و حقوق بگیر
۶	کارکن خانگی بدون مزد
۷	کارگاه خانگی
۷	مجوز شغل خانگی مصوب
۷	قرارداد شغل خانگی مصوب

"تطبیق مفاهیم مرتبط با مشاغل خانگی با طبقه بندی وضع شغلی ملی و بین المللی"

به منظور ارایه آمارهای هماهنگ در خصوص مشاغل خانگی با آمارهای نیروی کار بر حسب طبقه بندی وضع شغلی ، مقایسه آمارهای ثبتي تولید شده توسط سامانه مشاغل خانگی با نتایج طرح های آماری مرکز آمار ایران و حتی ارایه آمارهای مرتبط با مشاغل خانگی به سازمانهای بین المللی بر اساس جدول زیر عمل شود:

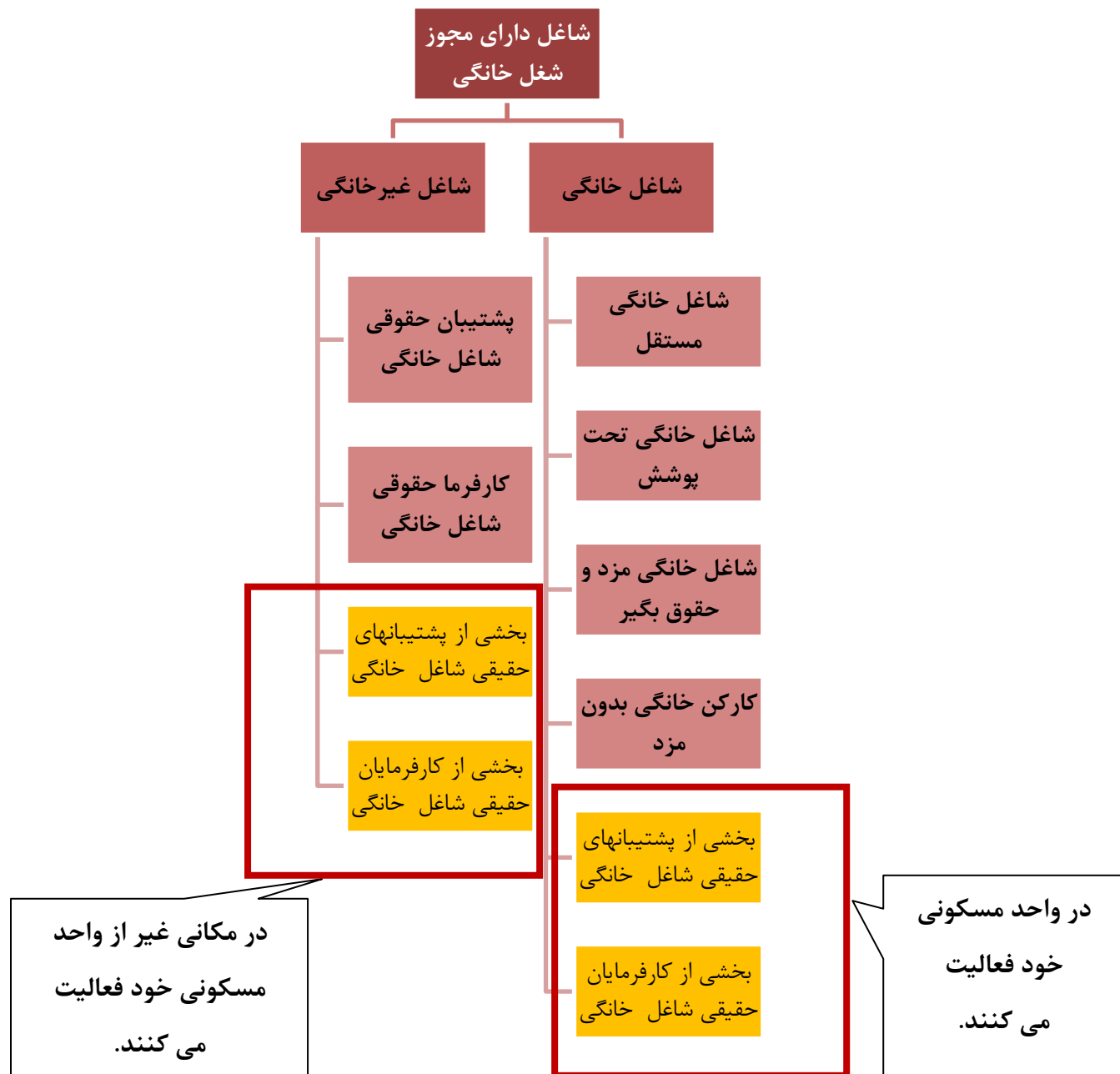
طبقه بندی وضع شغلی بر اساس دبیرخانه ستاد حمایت و ساماندهی از مشاغل خانگی	طبقه بندی وضع شغلی ملی و بین المللی
پشتیبان شاغل خانگی	کارفرما
کارفرمای شاغل خانگی	
شاغل خانگی مستقل	کارکن مستقل
شاغل خانگی تحت پوشش	مزد و حقوق بگیر
شاغل خانگی مزد و حقوق بگیر	
کارکن خانگی بدون مزد	کارکن فامیلی بدون مزد

بر این اساس برای ارایه یا مقایسه آمار به / با سازمانهای ملی و بین المللی در خصوص تعداد کارفرمایان ضروری است تعداد پشتیبانها و کارفرمایان شاغل خانگی جمع شود و همچنین برای مزد و حقوق بگیران باید مجموع شاغل خانگی تحت پوشش و مزد و شاغل خانگی حقوق بگیر در نظر گرفته شود.

نکته مهم:

مطابق تعریف استاندارد شده ملی "کار در خانه" و "شغل خانگی مصوب"، انجام "شغل خانگی مصوب"، یکی از مصادیق "کار در خانه" می باشد. لذا جهت آرایه آمار در خصوص مقابله نامه "کار در خانه" (C۱۷۷) به سازمان بین المللی کار یا سازمانهای دیگر، ضروری است آمار مرتبط با شاغلان خانگی مدنظر قرار گیرد.

"مصادیق شاغل دارای مجوز شغل خانگی"

"فهرست واژگان"

کار خانگی^۱

نوعی از اشتغال^۲ است که توسط کارگر خانگی برای یک یا چند خانوار دیگر انجام می‌شود.

کارگر خانگی^۳

کارگری است که بر اساس رابطه شغلی مشخص و مستمر برای یک یا چند خانوار دیگر کار می‌کند و در ازای آن مزد و حقوق دریافت می‌کند.

کار در خانه^۴

نوعی از اشتغال است که توسط مزد و حقوق‌بگیر در واحد مسکونی خود یا هر محل دیگری غیر از محل کار یا سکونت کارفرما انجام شده و منجر به تولید کالا یا ارائه خدمت تعیین شده می‌شود.

شغل خانگی

شغلی است که توسط عضو یا اعضای یک یا چند خانوار با هدف کسب سود یا درآمد در واحد مسکونی که در آن ساکن هستند، انجام می‌شود.

^۱ Domestic Work

^۲ این نوع از اشتغال در قالب طبقه ۹۷۰۰، "فعالیت‌های خانوارها به عنوان کارفرمایان کارکنان خانگی" از طبقه بندی فعالیت‌های اقتصادی ایران (ISIC Rev.۴) انجام می‌شود. این فعالیت‌ها شامل اموری مانند آشپزی، پیشخدمتی، رختشویی، باغبانی، رانندگی، سرایداری، پرستاری و منشی‌گری است.

^۳ Domestic Worker

^۴ Home Work

شغل خانگی مصوب

شغل خانگی است که مطابق قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی در قالب یک طرح کسب و کار، توسط عضو یا اعضای خانوار^۱ مستقر در واحد مسکونی، بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی همجوار انجام شده و منجر به تولید و عرضه کالا یا خدمت و عرضه آن به خارج از محل مسکونی می شود.

شاغل خانگی

شاغلی است که در یک یا چند شغل خانگی فعالیت می نماید.

شاغل دارای مجوز مشاغل خانگی

شاغلی^۲ است که پس از اخذ مجوز مشاغل خانگی مصوب، در یک یا چند رشته مرتبط بر اساس مجوز، فعالیت می کند.

شاغل خانگی مستقل

شاغل خانگی است که پس از اخذ مجوز مشاغل خانگی مصوب، با اتکا به توان خود و یا مشارکت اعضای خانوار^۱ خود، در شغل خانگی مصوب، فعالیت می نماید.

^۱ طبق قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، لازم است اعضای خانوار، خویشاوند درجه یک طبقه اول باشند. خویشاوندی درجه یک از طبقه اول، خویشاوندی پدر یا مادر با فرزندان و برعکس و نیز همسران است.

^۲ از آنجا که بخشی از شاغلان در شغل خانگی فعالیت کرده اما شاغل خانگی به حساب نمی آیند مانند پشتیبانان شاغل خانگی حقیقی که در واحد مسکونی شخصی فعالیت نمی کنند یا پشتیبان شاغل خانگی حقوقی، بنابراین در تعریف از عبارت شاغل استفاده شده است و نه شاغل خانگی.

پشتیبان شاغل خانگی

شخص حقیقی یا حقوقی است که پس از اخذ مجوز مشاغل خانگی مصوب، حداقل یک شاغل خانگی تحت پوشش را به منظور انجام امور شغلی مرتبط با مجوز مذکور در زمینه‌های آموزش و مشاوره، ارائه ابزار کار و مواد اولیه، بازاریابی و فروش، حمایت می‌کند.

کارفرمای شاغل خانگی

شخص حقیقی یا حقوقی است که پس از اخذ مجوز مشاغل خانگی مصوب، به منظور انجام امور شغلی مرتبط با مجوز مذکور، حداقل یک شاغل خانگی مزد و حقوق بگیر را در استخدام دارد.

شاغل خانگی تحت پوشش

شاغل خانگی است که بر اساس قرارداد شغل خانگی مصوب، فعالیت کرده و در ازای آن از حمایت‌هایی در زمینه آموزش و مشاوره، ارائه ابزار کار و مواد اولیه، بازاریابی و فروش، برخوردار می‌شود.

شاغل خانگی مزد و حقوق بگیر

شاغل خانگی است که بر اساس قرارداد شغل خانگی مصوب، فعالیت کرده و در ازای آن مزد، حقوق یا کارمزد معین (اعم از نقدی یا غیرنقدی)، دریافت می‌کند.

کارکن خانگی بدون مزد

شاغل خانگی است که عضو خانوار^۱ شاغل خانگی مستقل، شاغل خانگی تحت پوشش یا شاغل خانگی مزد و حقوق بگیر خانگی بوده و بدون دریافت مزد، حقوق یا کارمزد در انجام بخشی از شغل خانگی مصوب، مشارکت می‌نماید.

^۱ طبق قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، لازم است اعضای خانوار، خویشاوند درجه یک طبقه اول باشند. خویشاوندی درجه یک از طبقه اول، خویشاوندی پدر یا مادر با فرزندان و برعکس و نیز همسران است.

کارگاه خانگی

واحد مسکونی است که شاغل خانگی در آن اقدام به انجام شغل خانگی می‌نماید.

مجوز شغل خانگی مصوب

مجوزی است که پس از ارایه طرح کسب و کار توسط متقاضی شغل خانگی و بررسی و تایید آن طرح از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با هماهنگی دستگاههای اجرایی مرتبط، برای شغل خانگی مصوب، به مدت معین، صادر می‌شود.

قرارداد شغل خانگی مصوب

قرارداد کتبی است که بین پشتیبان شاغل خانگی و شاغل خانگی تحت پوشش یا بین کارفرمای شاغل خانگی و شاغل خانگی مزد و حقوق بگیر، به منظور انجام شغل خانگی مصوب و بر اساس شرایط مندرج در آن، منعقد می‌شود.